

20.5.2016

Yksikön päällikkö

Keravan kaupunki
PL 123
04201 KERAVA

**Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto koskien Keravan
yleiskaava 2035 ehdotusta**

HEL 2016-004593 T 10 03 01

Keravan kaupungin maankäyttöpalvelut on lähettänyt tiedon Keravan yleiskaava 2035:n yleiskaavaluonnoksen nähtävillä olost. Maakuntamuseo on tutustunut 9.3.2016 päivättyyn Keravan yleiskaava 2035 ehdotukseen, kaavamääräyksiin ja selostukseen sekä muihin liiteasiakirjoihin. Maakuntamuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää seuraavia huomioita.

Yleiskaavan päivitystyön tavoitteena on osoittaa Keravan kehityssuunnat ja lähtökohdat tulevaisuuden maankäytölle. Keravan yleiskaavan päivityksessä käsitellään seuraavia Valtakunnallisia alueidenkäyttövoittojen kokonaisuuksia: toimiva aluerakenne, eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto ja Helsingin seudun erityiskysymykset. Keravan kaupungin asettamana pää-tavoitteena on oikeusvaikutteisen yleiskaavan ajantasaistaminen. Tavoitteena on uuden rakennusmaan osoittaminen niin asunto- kuin yritysrakentamisen tarpeisiin sekä asuin-, palvelu- ja yritysalueiden sovit-taminen yhteen kaupungin viherverkoston kanssa.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo on antanut lausuntonsa Keravan yleiskaava 2035:n aiemmista vaiheista. Kaavaluonnokseen verrattuna yleiskaavaehdotuksen esitystapa on muuttunut yleispiirteisempään suuntaan ja yleiskaavan aluevarausmerkinnät osoittavat alueen pää-käyttötarkoituksen. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan esitystapa on selkiytynyt, mutta asettaa asemakaavoitusvaiheelle aiempaa suu-remman vastuun kokonaisuuden hallinnasta. Kaavamerkinnät ovat sel-kiytyneet myös suojelumääräysten osalta. Maisemallisesti arvokkaiden

20.5.2016

Yksikön päällikkö

alueiden määräystekstissä todetaan, että kyseisten valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden maisemallisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen on varmistettava. Kaupunkikuvallisesti arvokkaiden kohteiden suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Molempien arvokkaiden alueiden määräystekstissä viitataan lisäksi kaavan liitteisiin 16. ja 17., joissa on esitetty Keravan kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet, joiden suojelukysymys tulee ratkaista asemakaavalla. Osa liitteissä mainituista arvokkaista kohteista on jo suojeltu asemakaavalla. Lisäksi kaavamääräyksen mukaan edellä mainituista liitteissä mainituista kohteista tulee kaavamääräyksen mukaan jatkosuunnittelun yhteydessä pyytää myös lausunto museoviranomaiselta. Maakuntamuseo pitää muutosta kaavamääräykseen erittäin hyvänä.

Luonnosvaiheeseen verrattuna esillä olevassa yleiskaavaehdotuksessa on joitakin muutoksia myös alueiden pääasiallisen käyttötarkoituksen suhteen. Pienehköjä teollisuus- ja varastokäyttöön, lähivirkistysalueeksi sekä maa- ja metsätalouskäyttöön luonnoksessa osoitettuja alueita on nyt ehdotusvaiheessa osoitettu asuntoalueiksi. Jo luonnosvaiheessa Kaskelaan osoitettu uusi työpaikka-alue ja uusi pientaloalue sekä ja etelämmäs Lahdentien itäpuolelle osoitetut työpaikka-alueet ovat kuitenkin edelleen mukana. Kaskelan osalla kaavamääräystekstin mukaisesti pientalovaltaisen asuntoalueen maisemallisesti arvokkailla alueilla on otettava huomioon rakennetun ympäristön erityispiirteet ja täydennysrakentamishankkeiden on sopeuduttava olemassa olevaan asuinrakentamiseen. Myös Kaskelan työpaikka-alueen jatkosuunnittelussa on otettava huomioon alueen maisemallisesti arvokkaat erityispiirteet.

Luonnosvaiheen tapaan esillä olevassa ehdotuksessa on edelleen olennaisesti muuttavana alueena mukana myös Lahdentien ja Lahden moottoritien välinen, Keravantien risteyksen molemmin puolin sijaitseva kaupallisten palvelujen alueeksi määritelty vyöhyke. Tätä kaupallisten palvelujen aluetta on luonnosvaiheesta lyhennetty, mutta toisaalta levennetty niin, että Keravanjokilaaksoon liittyvä vihervyöhyke on sen kohdalla kokonaan poistettu kaavaehdotuksesta. Kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta maakuntamuseo pitää ongelmallisena tätä Keravanjokilaaksoon liittyvän vihervyöhykkeen pienentämistä. Vaikka määräystekstissä lukeekin, että jatkosuunnittelun yhteydessä uudella kaupallisten palveluiden alueella (KM-3) on kiinnitettävä erityistä huomiota Keravanjoen tulvariskii sekä maisemallisten näkökohtien huomioimiseen, pitää maakuntamuseo kaupallisten palveluiden alueen sijoittumista ja kokoa kyseiseen paikkaan ongelmallisena. Maakuntamuseo esittääkin huolensa kaupallisten palvelujen alueen ja työpaikka-alueiden tyypillisten, usein suurienkin hallimaisten rakennusten vaiku-

20.5.2016

Yksikön päällikkö

tuksesta Lahdentien länsipuolella sijaitsevaan Keravanjokilaaksoon ja avoimien näkymien säilymisestä tähän kulttuurimaisemaan. Maakuntamuseo viittaa edelleen Keravan maisemaselvitykseen (Tuulikki Pelto-mäki, maankäyttöpalvelut, Keravan kaupunki 20.12.2013) ja siinä joki-vartta koskeviin suosituksiin, joiden mukaan maisematilan pitäminen avoimena säilyttää kulttuurimaiseman luonteen, joten turhia istutuksia ja rakenteita on jokilaaksossa vältettävä ja pellot säilytettävä viljelyssä tai laidunnuksessa. Edellä mainitussa maisemaselvityksessä todetaan myös, että Keravan arvokkaimpia maisema-alueita, joihin jokilaakso ehdottomasti kuuluu, kehitettäessä on vältettävä maisemavaurioita, esimerkiksi voimajohtojen ja teiden rakentamista, vesistöjärjestelyjä, teollisuusrakentamista ja huonosti suunniteltua maa-aineksen ottoa. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan tavoitteena tulee edelleen olla Keravan maisemarakenteen hallitsevimman tekijän eli jokilaakson säilyttäminen maisemallisesti mahdollisimman yhtenäisenä ja tunnistettavana.

Maakuntamuseo totesi jo luonnosvaiheessa, että erityisen merkittävä maankäyttömuodon muutos nykyiseen yleiskaavaan verrattuna on Keravan vankilan alueelle ja sitä ympäröiville peltoaukeille esitetty muutos. Ehdotuksessa alue on saanut määräyksen AP-3/res-1 eli asumisen reservialue: "Alue varataan asumisen reservialueeksi. Alueen toteutus riippuu Keravan vankilan alueen kehittymisestä asuinkäyttöön. Alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot on turvattava jatkosuunnittelun yhteydessä. Asemakaavasuunnittelun yhteydessä on määriteltävä riittävät suojavyöhykkeet Haukkavuoren luonnonsuojelualueelle. Alueen asemakaavoitus edellyttää neuvotteluita Museoviraston kanssa." Maakuntamuseo toteaa edelleen, että vankila-aluetta ympäröivien peltoaukeiden varaaminen asuntorakentamiselle on maakuntamuseon näkemyksen mukaan selvässä ristiriidassa alueen ominaisluonteen vaalimiselle asetettujen tavoitteiden kanssa. Määräystekstin sisältöä on kuitenkin kehitetty olennaisesti parempaan suuntaan.

Luonnosvaiheen jälkeen Keravan yleiskaava 2035:n tausta-aineistoksi on teetetty lisää selvityksiä, mukaan lukien Keravan yleiskaavaehdotuksen vaikutusten arviointi (Sweco ympäristö Oy 11/2015-2/2016 välisenä aikana). Maakuntamuseo pitää tätä hyvänä ja tärkeänä materiaalina myös jatkosuunnittelua ja asemakaavatyötä ajatellen. Selvityksen vaikutuksissa maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön todetaan, että yleiskaava muuttaa ja kehittää Keravan maisemaa monilta osin. Olennaisesti muuttuvien alueiden määrän arvioidaan yleiskaavassa jäävän kuitenkin suhteellisen vähäiseksi. Maiseman peruselementit on hyvin otettu huomioon yleiskaavassa ja maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta merkittävimmät ja arvokkaimmat alueet on kaavassa huomioitu aluerajauksin ja määräyksin, jotka määräävät arvojen vaalimisen tulevassa asemakaavatyössä. Edellä mainittuun viita-

20.5.2016

Yksikön päällikkö

ten Keski-Uudenmaan maakuntamuseo katsoo, että esillä oleva Keravan yleiskaava 2035 luonnos on monelta osin kehittynyt paremmin kulttuuriympäristön arvoja huomioivaan suuntaan. Maakuntamuseolla ei ole muuta huomautettavaa Keravan yleiskaava 2035 ehdotukseen.

Museovirasto lausuu kaavaehdotuksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: +358931036501
anne.salminen(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus